

I. UVOD

1. Obzorja kulture, družbe in države Slovenije se širijo. Prihodnost, ki smo jo dolgo čakali, je tu. Dokončno smo postali ustvarjalci svoje družbene in državne sedanosti in prihodnosti ter ustvarjalci svoje nacionalne kulturne in politične civilizacije, ter dokončno dobili priložnost, da aktivno soustvarjamo gospodarsko, kulturno in politično podobo Evrope.

2. Slovenski demokrati se zavedamo svojih evropskih kulturno-civilizacijskih temeljev, kot so judovsko-krščanska dediščina, humanizem in razsvetljenje. Zavedamo se pomena dela naših prednikov, ki so slovenstvo ustvarjali in ohranjali v težkih zgodovinskih in družbenih okoliščinah ter ga znali v skladu s časom spreminjati tako, da je iz njega zrasla sodobna slovenska država. Zapustili so nam univerzalne vrednote svobode, pravičnosti, solidarnosti in domoljubnosti, ki so postali temelj demokracije, enakosti, človekovih pravic in pravne države Slovenije.

3. Po težkih zgodovinskih izkušnjah v drugih državnih skupnostih, kjer smo bili manjšina, po hudih izkušnjah dveh svetovnih vojn, po tragičnih izkušnjah bratomorne revolucije, po tesnobnih izkušnjah izgube človekovih pravic v totalitarnem režimu, smo se v svoji avtonomni državi združili v veri, da bomo ohranjali humano civilizacijo svobode, blaginje in solidarnosti vseh prebivalcev.

4. Pazljivo bomo ohranjali svojo kulturno identiteto in s tem aktivno sooblikovali evropsko kulturno in jezikovno raznolikost. Ponosni na svojo narodno identiteto in zgodovino bomo skrbeli tudi za ustvarjanje pogojev za zagotavljanje kulturne identitete italijanske in madžarske narodnosti ter romske in drugih skupnosti v Sloveniji. Odločeni in pripravljeni smo preseči delitve preteklosti in se tesno povezati v skupni usodi in prihodnosti, ki je pred nami. Skrb za ohranjanje slovenske identitete spodbujamo tudi med Slovenci v zamejstvu in po svetu, ki so enakovreden del slovenskega naroda.

5. Vse to lahko dosežemo, če smo odgovorni pri družbenem soočanju in upravljanju, ne glede na to, ali smo stranka na izvoljeni oblasti, ali pa smo stranka opozicijske politične korekcije.

6. Slovenska civilizacijska, kulturna in etnična samobitnost se je oblikovala skozi stoletja. To je bil proces, ki ga zaznamujejo številna kulturna, družbena, zgodovinska in državotvorna dejanja, kot so: Brižinski spomeniki kot prvi zapisani dokazi o jezikovni avtohtonosti, Karantanija, kmečki upori, Trubarjeva postavitev književnosti, Dalmatinov prevod biblije, Prešernova poezija kot duhovna, literarna in jezikovna umestitev slovenske literature v Evropo, Zedinjena Slovenija kot prvo narodno gibanje, Slomšek in postavitev škofijske cerkvene oblasti v Slovenijo, taborsko gibanje kot izraz enotnosti Slovencev v boju narodne uveljavitve, Maistrov prispevek pri ohranjanju severnega etničnega ozemlja, priključitev Prekmurja k matici, gibanje primorskih Slovencev, še posebej Tigra za ohranitev Primorske kot avtohtoni nedeljivi del slovenskega narodnega in državnega ozemlja, upor proti okupatorjem v času 2. svetovne vojne ter nasploh odpori proti fašizmu, nacizmu in komunizmu, upiranje jugoslovanskemu centralizmu, 57. številka Nove revije in pisateljske Teze za slovensko ustavo, ustanovitev in dejavnost Odbora za varstvo človekovih pravic ter dogodki, povezani s slovensko pomladjo, ki so popeljali Slovenijo na pot demokracije in samostojnosti, ki smo jo fizično zavarovali z vojno za Slovenijo leta 1991.

7. Po osamosvojitvi in vpeljavi temeljnih demokratičnih struktur in pravne države Slovenija ni izkoristila vseh svojih razvojnih možnosti, saj so vladajoče politične elite, ki so črpale svojo politično moč še iz starega režima, tranzicijske procese izkoriščale v svojo korist tudi v novih sistemskih okoliščinah.

8. Vstop Slovenije v evro-atlantske povezave, zlasti v Nato in Evropsko unijo, pomeni dodatno zagotovilo modernizacije in ohranitve Slovenije. S tem je Slovenija kot demokratična, samostojna, samozavestna in odgovorna za lasten razvoj, dokončno stopila na novo pot, ki omogoča napredek k družbi blaginje..

9. V zgodovini slovenske nacije obstaja trdno časovno vezivo dejanj in procesov, ki so vodili v oblikovanje samostojne državne skupnosti. V jedru tega veziva je trajno, temeljno soglasje o vrednotnem sistemu, ki združuje prebivalce Slovenije. Politična enotnost pri vseh zgodovinskih odločitvah je kvaliteta, ki je izraz zrelosti in zagotavlja trajnost slovenske nacije v globalni družbi.

II. SREDIŠČNE VREDNOTE

10. Slovenija deli svoje vrednote z družbami istega kulturno-civilizacijskega kroga Evrope in zahodne civilizacije. Slovenski demokrati zato postavljamo v središče svojega programa naslednje vrednote: svobodo, človekovo dostojanstvo, pravičnost, solidarnost in domoljubnost ter pozitiven odnos do okolja.

11. Svoboda, predvsem svoboda posameznika - najbolj središčna vrednota naše kulture in civilizacije - je lahko omejena le z enako svobodo drugih ljudi. Posameznik je lahko svoboden, če ima možnost nastopati avtonomno in če mu družbene strukture omogočajo, da uveljavlja in uresničuje svoje upravičene interese in pravice.

12. Človekovo dostojanstvo pomeni, da vsakemu posamezniku, ne glede na raso, vero, spol, politično in socialno okolje ali kakršne koli druge razlike, pripadajo enake pravice, svoboščine, odgovornosti ter tudi čast in spoštovanje. Spoštovanje človekovega dostojanstva predpostavlja tudi popravilo krivic izpreteklosti. Skupno prihodnost lahko gradimo le na podlagi sprave, ki je ni mogoče uresničiti brez iskanja resnice in pravice.

13. Pravičnost pomeni, da ima vsak posameznik enak položaj pred zakoni in pravili ter enake izhodiščne možnosti lastnega razvoja v družbi. Država je dolžna vzpostavljati okoliščine za zagotavljanje pravičnosti.

14. Solidarnost predpostavlja, da ljudje, odvisni drug od drugega, sprejemamo vzajemno odgovornost do drugega in do družbe tako za sedanje kot za prihodnje generacije. Etični vidik solidarnosti pa predpostavlja, da nihče ne more biti ravnodušen, če so v njegovi okolici ljudje, ki živijo v pomanjkanju in si sami ne morejo pomagati.

15. Domoljubnost je pozitivna navezanost na domovino, njeno kulturo in izročila, zlasti na jezik, kar je povezano z oblikovanjem kolektivne identitete na nacionalni in kulturne raznolikosti na globalni ravni. Domoljubnost je še posebej pomembna za ohranitev in razvoj manjših narodov in kultur.

16. Pozitiven odnos do okolja, ki pomeni, da si prizadevamo za zmanjševanje negativnih vplivov na živo in neživo naravo ter zmanjševanje sedanjih pritiskov na okolje. Izboljšanje odnosa do okolja dosegamo z ustreznimi vrednotami in ravnanjem, z do okolja prijaznim gospodarstvom in tehnologijami ter z ustreznim upravljanjem rabe prostora in ravnanja z odpadki.

17. Vse te vrednote se lahko uveljavijo v pogojih demokracije. Demokracija ne pomeni le vladavine (od večine izvoljene) politične elite, temveč tudi enakopraven in strpen dialog na podlagi racionalnih argumentov ter varstvo pravic in interesov različnih manjšin. O vrednotah je potrebno ne le govoriti, temveč v skladu z njimi živeti in jih s tem tudi uveljavljati. Svojemu namenu lahko najboljše služi takrat, ko vključuje najširši krog ljudi in odseva na vseh področjih družbenega življenja. Bistvena značilnost demokratične ureditve je v tem, da nobena politična manjšina ni za vselej obsojena na položaj manjšine in da nobeni politični skupini večina ni zagotovljena za vedno. V demokraciji je moč omejena z zakoni, vendar je za pravo demokracijo značilno tudi samoomejevanje oblasti.

III. TEMELJNI PROGRAMSKI CILJI RAZVOJNA PARADIGMA

18. Slovenski razvojni izziv je mogoče uresničiti le, če bodo ustvarjalni potenciali naroda izkoriščeni v celoti in če bo lahko vsak član družbe prispeval po svoji moči in hotenju. Da bi to dosegli, potrebujemo nekaj, čemur so naši predniki rekli Zedinjena Slovenija. Ta pojem vsebuje tiste elemente, ki lahko narod povežejo s ciljem skupnega napredka in ki presegajo politične, državne in zemljepisne meje. Ti elementi obsegajo tako spoznavanje in zavedanje lastnih korenin, popravilo krivic in spravo ter priznanje preteklosti kot skupne dediščine, kot tudi zavest o skupni prihodnosti, nadaljnji demokratizaciji in razvoju.

19. Razvoj ne pomeni doseganja statičnih ciljev, saj se bomo nenehno soočali z novimi izzivi svojih dinamičnih in spremenljivih okolij, ki se prav tako razvijajo. Razvoja ni mogoče zožiti na eno samo

razsežnost, na primer na rast družbenega bruto proizvoda oziroma zgolj na ekonomijo. Razvoj delimo na merljivi kvantitativni del, na primer rast bruto domačega proizvoda, konkurenčnost Slovenije, višino inflacije in zadolženosti in na nemerljivi kvalitativni del, kot je kakovost življenja, izražena kot vključenost in varnost, kultura, raven demokracije in solidarnosti v družbi. Razvoj, kot ga razume Slovenska demokratska stranka, vključuje naslednje razsežnosti:

človeško razsežnost, ki zajema z vseh vidikov kakovostno in dolgo življenje, posameznikove pravice in odgovornosti z aktivno ter hkrati svobodno vključenostjo v vse ključne družbene podsisteme, z udeležbo pri ustvarjanju in uživanju materialnega in duhovnega bogastva družbe;

kulturno razsežnost, ki nudi posamezniku in družbi vir pripadnosti, identitete, temeljnih vrednot in norm tako v okviru slovenske nacije kot v širših okvirih evropske in zahodne civilizacije;

socialno razsežnost, ki pomeni krepitev medčloveškega zaupanja, sodelovanja in solidarnosti ter zahteva ravnotežje med modernim individualizmom in vključenostjo v moderno nacionalno in druge skupnosti;

politično razsežnost, ki zajema nenehno krepitev in poglobljanje demokracije od lokalne prek nacionalne do evropske transnacionalne ravni, spoštovanje in varovanje pravnega reda, zagotavljanje politične učinkovitosti in transparentnosti;

gospodarsko razsežnost, ki jo zagotavlja svobodno tržno gospodarstvo v urejenih pravnih in etično-socialnih okvirih. Njeno glavno gonilo je lahko samo neovirana individualna podjetniška pobuda in - v vse večji meri - ustvarjanje, razširjanje in uporaba znanja.

20. Vse te razsežnosti razvoja so medsebojno tesno prepletene, hkrati pa so med seboj tudi vzročno in posledično povezane, tako da lahko razvoj katerekoli od njih prispeva k razvoju vseh drugih in obratno.

21. Slovenski demokrati se zavedamo, da bo tudi v prihodnje prihajalo do navideznih in resničnih protislovij, v katerih bo razdrobljenost na eni strani naraščala, hkrati pa se bo uveljavil proces rastoče globalizacije. Globalizacija pomeni za nas izziv in priložnost, ne pa grožnje. Evropske integracije so po eni strani del globalizacijskih procesov, hkrati pa Sloveniji ponujajo možnost, da se tem procesom aktivno prilagaja in jih izkorišča v prid lastnega razvoja. Obstajajo pa tudi vprašanja, ki se lahko uspešno rešujejo samo na svetovni ravni, npr. varstvo okolja, zadostna in varna oskrba z energijo, razširjenost jedrskega orožja, moderne elektronske komunikacije, demilitarizacija ipd. Proces globalizacije odpravlja tudi jezikovne meje. SDS podpira večjezičnost, širjenje jezikovne kulture in promocije slovenskega jezika ne le doma in v zamejstvu, temveč tudi drugod po svetu.

22. Družbenega razvoja ni mogoče prepuščati spontanosti, niti ga ni mogoče načrtovati v vseh podrobnostih.

23. Sodobna družba, slovenska in evropska, zahteva takšno gospodarstvo, v katerem ima vsakdo možnost uspeti, hkrati pa se zavedati lastne odgovornosti. Pravila igre morajo biti pri tem jasna, pregledna in veljavna za vse. Moderna ekonomska kultura predpostavlja, da se inovativnost, ustvarjalnost, iznajdljivost, marljivost in tveganje nagradujejo. Gospodarstvo potrebuje stabilnost. Slovenski demokrati izhajamo iz načela, da je za hitro in vzdržno gospodarsko rast potrebno trg dela in kapitala osvoboditi ovir, ki zavirajo konkurenčnost, hkrati pa je potrebno poskrbeti za dejavnike, ki dolgoročno pospešujejo rast skupne produktivnosti. Samo tako naravnana gospodarska politika lahko Slovenijo pripelje med najrazvitejše države Evrope.

24. Zagovarjamo čim manj neposrednega državnega lastništva v gospodarstvu. Tam, kjer ima država zaradi javnega interesa kontrolni delež, pa naj vodi politiko aktivnega lastništva in ravna kot dober in skrben gospodar. Prepletенost politike in gospodarstva je ugodno okolje za razmah klientelizma in korupcije, proti katerima se bo Slovenska demokratska stranka vztrajno in dosledno borila. Slovenska demokratska stranka zaupa podjetnikom in bo storila vse za razmah njihove ustvarjalnosti in uspeha na trgu. Liberalizacijo v gospodarstvu razumemo kot preprečevanje monopolov in netransparentnosti ter s tem ustvarjanje ugodnega okolja za svobodno podjetništvo.

25. Slovenska demokratska stranka še posebej podpira nastajanje, obstoj in razvoj, mikro, malih in srednjih podjetij. Pluralizem lastništva in odstranitev centrov moči, ki temeljijo na lastniških in političnih monopolih, je pogoj za razvoj in utrjevanje demokratičnih odnosov v družbi in resnično svobodnega in zadovoljnega človeka. Slovenski demokrati razumemo povečevanje konkurence v gospodarstvu tudi kot del demokratizacije naše družbe.

26. Trajnostni razvoj ne zahteva le zdravega in uspešnega gospodarstva. To je sicer predpogoj zanj, vendar so potrebne še socialna, okoljska, izobraževalna, kulturna in varnostna politika. Vse te politike skupaj zagotavljajo regionalno in prostorsko skladen razvoj, ki bo predmet širokega političnega in družbenega soglasja ter bo hkrati zagotavljal evropsko kakovost življenja vsakega posameznika, ne glede na to, v katerem delu države bo živel in ustvarjal.

27. Slovenski demokrati upoštevamo in nadgrajujemo vse, kar je v idejah družbenega razvoja pozitivno. Izzivi modernega časa so vseobsežni in terjajo tudi takšne odgovore. Na programski ravni nanje odgovarjamo s tem političnim programom, s katerim želimo ustvarjati podlago za splošno blaginjo v državi. □

DRUŽBA BLAGINJE

28. Slovensko gospodarstvo naj z uspešnim poslovanjem omogoča blaginjo in visoko kakovost življenja vsem državljanom v skladu z njihovim delom, znanjem, ustvarjalnostjo in podjetništvom. Z ohranjanjem in krepitevijo svoje gnotne substance pa naj zagotavlja materialni in duhovni razvoj tudi prihodnjim rodovom. Zaradi tega se zavzemamo za upoštevanje medgeneracijske solidarnosti in medgeneracijske pravičnosti. Ni dobro, če se bremena, nastala zaradi demografskih sprememb, prenašajo na prihodnje aktivne generacije.

29. Slovenski demokrati se zavzemamo za socialno pravično družbo, katere temelj je konkurenčno gospodarstvo, ki hkrati omogoča solidarnost med ljudmi, med generacijami, med regijami in državami. Vsi smo odgovorni za to, da ustvarjamo družbo blaginje, ki je naš temeljni cilj. Družbo blaginje lahko ustvarjamo tudi na podlagi partnerstva med javno in zasebno sfero, s čimer kvalitativno nadgrajujemo klasični model socialne države.

30. Temeljni kriterij demokratične in socialno pravične družbe je dostojanstvo posameznika. V tem smislu, in v okviru možnosti, Slovenski demokrati podpiramo varovanje socialnih pravic, zlasti ogroženih ali potencialno ogroženih skupin prebivalstva, s čimer bomo preprečili prevelike socialne razlike ter odpravili socialno izključenost in revščino. Pri tem je pomembno sodelovanje in demokratično, a hkrati odgovorno dogovarjanje socialnih partnerjev o vseh bistvenih razvojnih vprašanjih.

31. Zaposlitev je najpomembnejši način zagotavljanja socialne varnosti, zato je potrebno brezposelne sistematično spodbujati in usposabljati za aktivnejše iskanje zaposlitve, delodajalce pa k pogumnejšemu zaposlovanju. Brezposelnost je poglavitni vzrok za revščino in socialno odrinjenost, ki jo lahko odpravljamo s hitrejšo gospodarsko rastjo in z dvigom produktivne zaposlenosti.

32. Ustrezen sistem plačne politike, ki je izoblikovan na podlagi socialnega dialoga, zagotavlja socialni mir, motiviranost, stabilen razvoj, višjo produktivnost in kakovost življenja. Pri tem je še posebno pomemben pregleden in stimulativen sistem plač v javnem sektorju.

33. Sistem pokojninskega zavarovanja mora biti pravičen in pregleden ter dolgoročno vzdržen, pri čemer morajo biti obveznosti enakomerneje porazdeljene med generacijami. Sistem obveznega pokojninskega zavarovanja, ki temelji na t. i. "medgeneracijski pogodbi", naj zagotavlja temeljno socialno varnost, ki omogoča dostojno življenje, dodatno pokojninsko zavarovanje pa naj zagotavljajo naložbeni skladi.

34. Kljub upoštevanju načela enakih izhodiščnih možnosti so nekateri posamezniki in skupine v razmerah tržno-socialnega gospodarstva odrinjeni na rob družbe. Da bi preprečili socialno izključenost

in revščino, potrebujemo ustrezen sistem socialnega varstva. Celovito razvojno politiko mora spremljati učinkovit nacionalni socialno-varstveni program s skupnim informacijskim sistemom in z nacionalno bazo podatkov o socialnem stanju in programih. Razvojni cilji naše politike socialnega varstva so večja raznolikost izvajalcev in programov, ki bo omogočila večjo kakovost (konkurenčnost in racionalizacijo s podeljevanjem koncesij zasebnikom, invalidskim in dobrodelnim organizacijam ter društvom), decentralizacijo načrtovanja in organiziranja socialno-varstvenih dejavnosti ter intenzivnejše vključevanje nevladnih organizacij.

35. Slovenski demokrati se zavzemamo za aktivno politiko reševanja problematike invalidov, zlasti na področju zaposlovanja in rehabilitacije.

36. Osebam s posebnimi potrebami ter njihovim skrbnikom mora družba omogočiti ustrezno družbeno obravnavo ter varstvo.

37. Predpisi, s katerimi država ureja področje vojnih veteranov, vojnih invalidov in žrtev vojne, ne smejo diskriminirati nobenega državljana.

38. Slovenska demokratska stranka zagovarja enake možnosti do zdravja. Vsem socialnim slojem, ne glede na kraj bivanja, je treba omogočiti enako dostopnost do zdravstvenih storitev javne zdravstvene službe.

39. Zdravje je temeljna človekova pravica, pa tudi odgovornost vsakega posameznika. Zdravstvena politika mora biti naravnana na uveljavitev zdravega načina življenja, odpravljanje zdravju škodljivega okolja in zagotavljanje kakovostnega zdravljenja vseh državljanov. Pospešeno mora uresničevati programe za preprečevanje kajenja, alkoholizma in odvisnosti od mamil ter spodbujati ljudi k zdravemu prehranjevanju in redni telesni aktivnosti.

40. Država je dolžna ustvarjati razmere za zmanjšanje nesreč in samomorov ter posvetiti posebno skrb zdravstvenemu varstvu otrok, mladine, žena in ostarelih ter varstvu delavcev na delovnem mestu. Slovenija potrebuje pregleden sistem javne zdravstvene službe z normativi kadrov, prostorov in opreme, v katerih bodo upoštevana načela sodobne medicine in finančne možnosti države.

41. Sodobni sistem zdravstva temelji na samostojnosti in osebni odgovornosti nosilcev zdravstvene dejavnosti. Država naj dopušča, da organizacijsko manj zahtevne oblike javne zdravstvene službe opravljajo zasebniki na podlagi koncesije, a le kadar se s tem povečuje učinkovitost, pri čemer pa naj s strožjo zakonodajo zagotavlja kakovost in dostopnost zdravstvenih storitev.

42. Slovenski demokrati podpiramo stimulatívno družinsko in starševsko politiko, ki bo delovala kot celovit sistem ukrepov v smeri spodbujanja, spoštovanja in vrednotenja starševstva ter dolgoročno zagotovila večjo rodnost in boljše demografske trende v Sloveniji.

43. Družina mora biti tisto primarno okolje, v katerem se posameznik nemoteno razvija, pridobiva pozitivne izkušnje in vrednote ter se uči sprejemati odgovornost za lastno ravnanje in svobodo. S tem posameznik pozitivno vpliva na razvoj družbe. Družina mora biti tudi skupnost enakopravnih in demokratičnih odnosov med člani, pri čemer so koristi otrok najpomembnejše vodilo. Da bi družina delovala kot blažilec družbenih pretresov, ji je treba pomagati pri zagotavljanju avtonomnosti, ekonomske neodvisnosti, zasebnosti in varnosti, kar pomeni tudi preprečevanje zlorab in nasilja znotraj družine. Le tako se bo v njej razvijal svoboden, moralno trden, kritičen in odgovoren posameznik, zrela osebnost, ki bo skupaj s sebi podobnimi zmožna oblikovati civilno moč, ki bo sodelovala in oblikovala splošna pravila življenja v družbi.

44. Stanovanje je nujni življenjski prostor, ki posamezniku zagotavlja normalno življenje. Podpiramo solidarnostno pomoč vsem tistim, ki si začasno ali trajno v določenem trenutku niso sposobni sami rešiti stanovanjskega problema (mlade družine, številčne družine, invalidi, upokojenci, ljudje z nizkimi dohodki).

45. Slovenska demokratska stranka podpira svobodno in prostovoljno povezovanje in organiziranje mladih v družbi. Država mora zagotavljati sistemske in gmotne pogoje za delovanje mladih, za njihovo čim bolj uspešno vključevanje v vsa področja družbe.

46. Mladi so zainteresirani za izboljšanje izobraževalnega sistema na vseh ravneh, za večjo mednarodno primerljivost in mobilnost. Na nacionalni ravni je pomembno prizadevanje mladih za enake možnosti na poti do izobrazbe, ki predstavlja enega izmed ključnih pogojev uspešnega vključevanja v družbo.

47. Država mora zagotavljati takšne razmere, da se bodo mladi po zaključku izobraževanja lahko čim hitreje zaposlili.

48. Šport je ena od osnovnih sestavin kakovostnega in zdravega življenja. Poleg tekmovalnega športa, katerega namen je doseganje vrhunskih izidov v domačem in mednarodnem merilu, spodbuja moderna družba šport za vse, to je športno vzgojo v šolah, športnih društvih, rekreacijo, zdravstveno in preventivno vzgojo ter invalidski šport. Vrhunskim in profesionalnim športnikom je potrebno zagotoviti večjo delovno in socialno varnost.

49. Slovenska demokratska stranka podpira uravnoteženost zastopanja spolov v političnem in družbenem delovanju.

50. Prostovoljno delo je temeljni kamen civilne družbe. To naj postane ena od samoumevnih dolžnosti družbe, ki pritegne k sodelovanju celotno skupnost, mlade spodbuja in uči pozitivne življenjske drže, omogoča pridobitev novih znanj in veščin, hkrati pa spodbuja osebni razvoj, samostojnost in ustvarjalnost. Prostovoljno delo naj prizadevanja plačanih delavcev dopolnjuje, ne pa nadomešča.

51. Slovenski demokrati nacionalno varnost pojmujejo v najširšem smislu, tako da je na ravni družbe kot posameznika zagotovljena varnost države in vseh državljanov v smislu bogastva in blaginje, duhovnega razvoja, varovanja pred vsemi zunanjimi in notranjimi vojaškimi in nevojaškimi grožnjami, varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, primerne socialne varnosti, gospodarske uspešnosti, finančne stabilnosti na ravni države, sorazmerne tehnološke neodvisnosti, zdravja in čistega okolja, ohranjanja in razvoja slovenskega jezika ter narodne in kulturne samobitnosti.

52. Svoboda tiska in javne besede je temeljni pogoj demokracije. Javna občila z novicami, komentarji, različnimi informacijami, izobraževanjem in oglaševanjem močno vplivajo na mišljenje in oblikovanje stališč in vrednot ljudi.

53. Preseganje "odvisnosti" uredniške politike javnih občil od aktualne politike je proces, od katerega je v veliki meri odvisen uspeh demokracije v Sloveniji. Neodvisnost javnih občil, tako politična kot finančna, je pogoj za uresničevanje svobode javnega obveščanja.

54. Koncentracija lastništva in nadzora medijev pomeni koncentracijo vpliva in družbene moči v rokah redkih posameznikov, kar je nedopustno in nevarno. Demokratična družba mora temeljiti na raznolikosti lastništva in avtonomnosti občil. Šele v takih razmerah je mogoče govoriti o neodvisnem, uravnoteženem, etičnem, profesionalnem in avtonomnem novinarstvu.

NA ZNANJU TEMELJEČA DRUŽBA

55. Splošni cilj vzgoje in izobraževanja je celostni razvoj posameznika, ki v pogojih enakih možnosti pridobiva kakovostna znanja, vrline in kompetence za uspešno delovanje v družbenem okolju. Ena izmed ključnih nalog šolskega sistema je ohranjanje in razvijanje nacionalne kulturne identitete, ki se vzpostavlja tudi z uveljavljanjem nenehno prenavljajočih se učnih načrtov.

56. Država s svojimi mehanizmi ustvarja podlago za učinkovitost, enako dostopnost, dobre odnose in kakovost slovenske šole. To bomo dosegli z bolj raznoliko ponudbo javne šole in konkurenco, kjer

mora v prihodnje imeti večjo vlogo zasebni sektor, če želi ohraniti ali še izboljšati svoj ugled v svetu. Država in lokalne skupnosti morajo spodbujati raznolikost vzgojno-varstvene ponudbe, saj s tem izboljšuje njeno kakovost.

57. Slovenski demokrati se zavzemamo, da se v demokratično sooblikovanje šolske politike enakovredno vključujejo poleg strokovne javnosti in udeležencev izobraževanja tudi starši, sindikati in ustanovitelji. Ključno je, da šolski zavodi uživajo visoko stopnjo funkcionalne avtonomije.

58. Cilj vsake na znanju temelječe družbe je, da dijaki, študentje in udeleženci vseživljenjskega učenja glede na svoje sposobnosti dosežejo najboljšo in zeleno izobrazbo, s čimer si bodo zagotovili konkurenčnost na trgu dela in zaposlitev. Zato je potrebno, da se celoten šolski sistem odziva na potrebe družbe, zlasti gospodarstva.

59. Slovenski visokošolski sistem mora biti zasnovan na odprtosti, podjetnosti in odličnosti in tako postati bolj kakovosten in mednarodno konkurenčen. Odprt mora biti za nove visokošolske ustanove, sodelavce in za kakovostno ponudbo študija. Struktura diplomantov se mora z večanjem deleža naravoslovja in tehnike bližati tistim iz visoko razvitih držav EU in upoštevati potrebe gospodarstva.

60. Slovenija mora ohraniti aktivno vlogo pri graditvi kakovostnega, primerljivega in odprtega srednješolskega in visokošolskega prostora v Evropski uniji, ter omogočiti izmenjavo študentov in učiteljev ter vsaj delno opravljanje študija v tujini. Slovenija ima primerljivo gledano kakovostne vrtnice in osnovne šole. Vendar mora sprejeti ukrepe, ki bodo omogočili večjo raznolikost vzgojno-varstvene ponudbe in odpravili prevelike razlike pri učnih izidih učencev med različnimi slovenskimi regijami.

61. Dejavno bomo pristopili k sooblikovanju skupnega znanstveno-raziskovalnega prostora Evropske unije. Poskrbeti moramo za tesnejše povezovanje in sodelovanje institucij znanja in raziskav, tako znotraj Slovenije kot tudi na ravni Evropske unije in širše. Le široko nacionalno in mednarodno sodelovanje spodbuja konkurenčnost raziskav, izobraževanja in znanosti ter prenos rezultatov v industrijo. Uskladili bomo nacionalne in evropske programe, promovirali in spodbujali znanje in raziskovanje, predvsem pa zagotovili medsebojno sodelovanje med izobraževalnimi in znanstvenimi ustanovami, javnimi zavodi in gospodarstvom.

62. Za gospodarski razvoj je čedalje pomembnejše znanje. Biti najbolj konkurenčen proizvajalec, je manj povezano z lokacijo naravnih virov, bolj pa z obvladovanjem tehnologije, ki je potrebna pri uvajanju novih izumov. V prihodnje bomo uspešni le, če bomo znali povezati izum, oblikovanje izdelka, njegovo proizvodnjo, prodajo in servisiranje. Uveljaviti se moramo v panogah, kjer imamo primerjalne prednosti pred drugimi. V ta namen moramo usposobiti podjetniško okolje tako, da bo konkurenčno na globalni ravni.

63. Slovenija mora doseči produktivnosti dela, ki bo primerljiva z najbolj razvitimi državami OECD. V ta namen bo SDS še naprej spodbujala podjetništvo, in podpirala odpravo ostankov samovoljnosti državne birokracije, ki prek svojih nadzornih mehanizmov, regulacije, centralizma in arbitrarnosti duši ustvarjalno pobudo. S tem se bo Slovenija dokončno iztrgala iz skupine postsocialističnih držav in njihovih nizkih inovacijskih, produktivnostnih in razvojnih kazalcev. V ta namen bo dosegla razmerje raziskovalno razvojnih potencialov v gospodarstvu, na univerzah in v vladnem sektorju v visoko razvitih državah EU.

64. V slovenskem gospodarstvu bomo ustvarjali inovacijsko ozračje, ki bo z univerzami, inštituti in drugimi raziskovalno-razvojnimi organizacijami pospeševalo tehnološki razvoj. V ta namen bo vsakršne oblike državnih pomoči in spodbud potrebno vezati na učinke tehnološkega razvoja, na gospodarsko rast in na odpiranje novih, produktivnih delovnih mest na podlagi državnega razvojnega programa. Državni razvojni program bo vseboval jasna merila in vnaprej znane kriterije, ki se bodo ravnali po merilih mednarodne konkurenčnosti, mednarodno primerljivi višini plač in povečanja števila delovnih mest. V zvezi s tem je potrebno naš trg dela osvoboditi ovir, ki preprečujejo konkurenčno nastopanje delojemalcem na tem trgu.

65. Informacijska družba za vse je cilj, ki ga bomo gradili na treh temeljih: zmogljivi širokopasovni infrastrukturi, ki jo bomo zgradili s pomočjo spodbujanja vlaganj telekomunikacijskih operaterjev in

uporabe evropskih sredstev na komercialno manj zanimivih območjih; vsesplošne vključenosti starejših, mladine in oseb z različnimi potrebami, kar bomo dosegli z izobraževanjem ter spodbujanjem uporabe ekonomsko dosegljivih in za posebne potrebe prilagojenih elektronskih naprav; ter intenzivni uporabi informacijskih storitev v javni upravi in gospodarstvu, kar bomo dosegli s poenostavitvijo predpisov, spodbujanjem uporabniške prijaznosti in vzpostavitvijo obvez za prehod na elektronsko poslovanje v javni upravi in večjih gospodarskih družbah skladno s prakso v informacijsko najrazvitejših državah. Politika informacijske družbe mora slediti povečanju učinkovitosti in konkurenčnosti celotne družbe predvsem pa gospodarstva.

66. Za doseganje konkurenčnosti slovenskega gospodarstva je potrebno vzpostaviti takšno gospodarsko okolje, ki bo omogočalo maksimalno izrabo znanja za inovacije proizvodov in storitev. Po drugi strani pa mora biti vse to usklajeno s trajnostnim razvojem, ohranjanjem okolja ter sledenjem najperspektivnejšim gospodarskim panogam in tehnologijam za načrtno krepitev tehnologij obnovljivih virov energije. Potrebno je podpirati tudi razvoj in uporabo energetske varčnih tehnologij.

67. Zavzemali se bomo za to, da bodo slovenski proizvajalci vlagali več znanja v svoje izdelke, da bodo imeli uspešne in mednarodno uveljavljene blagovne znamke in da tako postali vodilni v tržnih nišah, ki jih bodo izbrali.

68. Slovenska demokratska stranka se pridružuje vsem tistim evropskim konceptom, ki poudarjajo izobraževanje, trajnostni razvoj, kakovostno zaposlenost, zdravo okolje in socialno kohezijo. Vse to so dosežki evropske kulture. Kulturno politiko razumemo kot vzpostavljanje ustreznega kulturnega okolja, v katerem se rojeva na znanje oprto gospodarstvo. Kultura v tem pomenu zato ni samo zgodovinski temelj nacionalne samobitnosti in sodobna evropska prepoznavna individualnost slovenske države v kohezivnosti večinskih in manjšinskih kulturnih identitet, temveč tudi temelj ekonomskega bogastva. V smislu evropske duhovnosti pa je kultura seveda predvsem svobodno, ustvarjalno in kritično zadržanje do sveta.

69. V slovenski družbi ima kultura poseben pomen, saj je imela zgodovinsko vlogo pri aktiviranju nacionalne substance, ki je kasneje prerasla v družbeno in politično gibanje za ustanovitev lastne države. Kulturi priznavamo pomembno poroštvo pri demokratičnih, pravnih in socialnih temeljih, na katerih je ustanovljena slovenska država. Zato ji pripisujemo tudi civilizacijsko moč, ki uveljavlja temeljne vrednote svobode, pravičnosti, solidarnosti in domoljubnosti.

70. Slovenska demokratska stranka je nekatera pomembna vsebinska vprašanja, ki bodo uravnavala življenje, razvoj in položaj kulture v državi, opredelila kot izhodišče svojega delovanja. Umetnost je podobno kot narava naravna javna dobrina ustvarjenega okolja, hkrati pa tudi razvojna in samonikla družbena dejavnost ustvarjajočega okolja. □ Skrb za ohranjanje narave ni le kulturna, izobraževalna in znanstvena naloga omejevanja človekovih posegov v naravo, poznana kot varstvo narave, temveč je hkrati zaupanje v naravo samo, v njene predkulturne in postkulturne zmožnosti.

71. Kultura je zaradi svojega civilizacijskega pomena potrebna neposredne državne in vladne ter s tem politične podpore, vendar pa je treba sredstva za kulturo in njeno financiranje do določene mere prepustiti neodvisnim telesom.

72. Slovenska kultura deluje v specifičnih razmerah, za katere sta značilna relativno majhen kulturni trg in omejeno jezikovno področje. V teh razmerah je nujna javna oz. državna podpora - predvsem umetnostim, ki so povezane s slovenščino. Omogočiti je treba tudi razmah privatnega sektorja, ki ga je sicer treba prepustiti lastni tržni usmerjenosti, vendar pa mu zaradi specifik trga omogočiti tudi finančno stimulacijo, ali pa razbremenilno davčno zakonodajo, kadar se odloči za pomembne kulturne ter nekomercialne programe ali projekte. Dogovor bodoče kulturne politike bo tako razmejevanje področja kulture na javni in zasebni del in določanje področij javnega dela, ki so primerna za privatizacijo. V kolikšni meri in v kakšnih razmerjih podpirati visoko, vitalno, popularno in alternativno kulturo, je predmet ravnotežja kulturne politike, ki jo je potrebno nenehno aktivno izvajati in dograjevati v skladu z rastjo in spreminjanjem kulture doma in v svetu, saj se kultura napaja iz zgodovine in se vitalno ohranja v spreminjajočem se sodobnem svetu.

73. Slovenska demokratska stranka še posebej poudarja pomen sinergije kulture, izobraževanja in znanosti za obstoj in vsestranski razvoj Slovenije, zato bo upoštevala to celovitost in spodbujala vlaganja na teh področjih.

UČINKOVITO UPRAVLJANJE Z DRŽAVO

74. Slovenija še ni dovolj utrjena pravna država. V SDS si želimo, da bi se vsi slovenski državljani počutili pravno varni, da bi sodni sistem deloval avtonomno, učinkovito in pravično.

75. Slovenija je postala relativno stabilna demokratična država, z uveljavljenimi temeljnimi demokratičnimi ustanovami na ustrezni politično kulturni podlagi. Kljub temu so nastali medijski, kapitalski in drugi monopoli, ki lahko ogrozijo odprto in demokratično slovensko družbo.

76. Državno upravo štejemo za pomemben dejavnik varovanja človekovih pravic in svoboščin, družbenega razvoja nasploh in še posebej konkurenčnosti gospodarstva. Delovati mora varčno, prijazno in učinkovito, kot kakovosten servis za državljane in podjetja.

77. Davčni sistem mora biti enostaven, v državljanih pa mora vzbuditi zaupanje v partnerski odnos med njim in državo. Pobiranje davkov ni kazen za državljana, pač pa so davki njegovo plačilo za kakovostne storitve države. Davčni sistem mora biti enostaven, v državljanih mora vzbuditi zaupanje. Neplačevanje davkov zavira hitrejši razvoj države. Ugodne davčne stopnje je mogoče doseči le z gospodarsko rastjo in visoko stopnjo zavesti, ki jo je potrebno razvijati kot državljansko vrednoto.

78. Slovenski demokrati odklanjamo javno zadolževanje za pokrivanje tekočih proračunskih primanjkljajev in zagovarjamo uravnotežen integralni proračun, ki bo razvojno naravnan. Proračunska sredstva se naj skrbno in smotno porabljajo, pred sprejemanjem novih proračunov pa je potrebno pripraviti analizo in oceno primernosti dejansko porabljenih sredstev.

79. Skrbno bomo ravnali z vsemi vidiki javnih financ, še posebej z javnofinančnimi odhodki. Število paradržavnih skladov in agencij ne sme presegati nujno potrebnega števila, zagotoviti je treba preglednost in obvladljivost finančnih tokov v skladih in družbah v državni lasti.

80. Na kadrovske področju se zavzemamo za večjo odgovornost uslužbencev javne uprave - njihov položaj ne sme biti bolj zaščiten kot položaj zaposlenih v podjetjih. Državni uradniki morajo biti sposobni, inovativni in kreativni, prijazni do državljanov in plačani tudi po delovni uspešnosti, ki naj bo kriterij napredovanja.

81. V skladu s politiko policentričnega razvoja Slovenije podpiramo decentralizacijo in dekoncentracijo upravnih nalog, usklajenih s projektom regionalizacije Slovenije, ki bo z razvejanim sistemom upravnih izpostav izboljšala dostopnost državne uprave za državljane. Razvoj mora vključevati celotno Slovenijo in zagotavljati razvojne možnosti tudi od centra bolj oddaljenim občinam, krajem in vasem.

82. Slovenski demokrati podpiramo večjo vlogo občin, zagotovitev ustreznih razmer za njihovo delovanje, ustanavljanje pokrajin, na katere mora država prenesti del svojih pristojnosti. Tudi občine naj bi na pokrajino prenesle nekatere svoje pristojnosti le zaradi zagotavljanja večje učinkovitosti in racionalnosti.

83. Temeljne aktivnosti države na področju zagotavljanja notranje varnosti opravlja policija in nekatere druge institucije države v povezavi s sodno vejo oblasti. Na tem področju bomo zagotavljali pogoje za uspešno in učinkovito preprečevanje najhujših oblik kriminalitete in drugih kaznivih ravnanj, uspešno in učinkovito preganjanje in kaznovanje storilcev najhujših oblik kriminalitete in drugih kaznivih ravnanj, zagotavljanje splošne varnosti ljudi in premoženja, zagotavljanje višje ravni prometne varnosti in preprečevanje nedovoljenih migracij.

84. Slovenska demokratska stranka bo iskala konsenz za spremembe volilnega sistema, ki bo izboljšal enakomerno zastopanost in neposredno večinsko izbiro volivcev.

UPRAVLJANJE S PROSTOROM IN SKRB ZA OKOLJE

85. Upravljanje s prostorom zahteva trajno in aktivno skrb, odločno in sistematično ukrepanje, tako zaradi lokalnih kot tudi globalnih vzrokov. Prostor je eden od konstitutivnih elementov državnosti, njegovo urejanje pa bistveno vpliva tudi na vsa ostala družbena področja. Zato mora biti interdisciplinarno, strokovno podprto, vseobsegajoče in trajno, da lahko zagotavlja uravnotežen in skladen razvoj slovenskih pokrajin.

86. Zaradi zelo zapletenih razmer v prostoru, še posebej v sodobni Sloveniji, ki ovirajo normalen razvoj države, je nujna poglobljena skrb za prostorski red. Prostorski problemi so izrazito strateške narave in jim moramo zato posvetiti še večjo skrb. Prostorska politika ni le servis urbanizacije, temveč mora biti tudi strokovni varuh biotske in kulturne pestrosti narave, morja, rek in virov pitne vode, kmetijskih tal, čistega ozračja, celotne naravne in kulturne dediščine ter usmerjevalec turističnega razvoja v sozvočju z naravo. Poglavitni cilj vseh teh med seboj zelo prepletenih prizadevanj mora temeljiti na konceptu usklajenega regionalnega in trajnostno naravnega razvoja.

87. Proces prostorskega načrtovanja mora potekati usklajeno na ravni države, pokrajin in občin. Pristojnosti v procesu odločanja o prostoru morajo biti porazdeljene med državo, pokrajino in občino v skladu s pomenom načrtovanih posegov. Pri tem morajo biti postopki načrtovanja posegov v prostor in postopki pridobivanja upravnih dovoljenj pregledni, jasni, državljanu razumljivi, predvsem pa pravični, kratki in učinkoviti.

88. Urejanje prostora mora upoštevati prizadevanja za doseg trajnostnega razvoja, zato bomo zaradi solidarnosti s prihodnjimi generacijami urejanje prostora utemeljevali ne le na ekonomskih izhodiščih, temveč tudi na etičnih.

89. Slovenski demokrati si prizadevamo za visoko raven varstva in izboljšanja kakovosti okolja. Odnos do okolja utemeljujemo na načelih previdnosti in preventive. Okoljsko škodo je ceneje in učinkoviteje preprečevati, kot zdraviti njene posledice.

90. Slovenija mora ohranjati in negovati pokrajinsko identiteto, poselitvene in pokrajinske značilnosti in podpirati smiselno nadaljevanje varstva zaščitene območij - naravnih, regionalnih in nacionalnih parkov.

91. Biotska raznovrstnost je posebej dragocena oblika naravnega bogastva Slovenije, ki jo moramo ohraniti. Izjemnega življenjskega pomena za dolgoročen koncept razvoja Slovenije je prizadevanje za rabo obnovljivih virov energije, varčno rabo energije in pospeševanje varne rabe jedrske energije.

92. Podpiramo take oblike prostorskega razvoja, ki bodo omogočale majhno odvisnost posameznih območij od gospodarskih središč. Med središči in posameznimi območji je treba zagotoviti dobro infrastrukturno povezavo. V obmejnih in demografsko ogroženih območjih je treba zagotoviti politiko dodatnih olajšav in spodbud za gospodarski razvoj. Glede na to, da sodi več kot polovica slovenskega ozemlja med razvojno ogrožena območja in da v tem prostoru živi manj kot petina prebivalstva, je treba čim prej sprejeti strategijo razvoja Slovenije, nacionalni program razvoja podeželja in ukrepe za izboljšanje razmer na razvojno šibkih območjih.

93. Slovenija je demografsko ogrožena zlasti na obmejnih in hribovskih območjih, postaja ostarela družba z vsemi posledicami, ki jih ta nosi s seboj. Zato mora država oblikovati celostno strategijo, ki bo pripeljala do ugodnejših socio-demografskih trendov. Predpogoj za to je ustrezna gospodarska rast, skladnejši gospodarski in regionalni razvoj.

94. Slovenija mora s posodobljeno prometno politiko načrtno uveljavljati javni promet in transport z okolju prijazno, trajnostno in kakovostno naravnostjo. Razvojne razlike v posameznih predelih

Slovenije še vedno ne omogočajo enake stopnje razvitosti in pokritja s cestnim omrežjem. Zato se zavzemamo za zagotavljanje uravnotežene in primerne dostopnosti do prometnega omrežja.

95. Po polstoletnem slabšanju položaja slovenskega kmetijstva je reforma sledila načelu večfunkcionalnosti, ki poleg proizvodnje hrane prinaša družbi še druge ugodnosti, kot npr. varovanje okolja, naravne in kulturne krajine ter tradicije. Kmetijstvo naj postane konkurenčno v evropskem merilu. Dolgoročna rešitev ni v subvencijah, temveč v sodelovanju in povezovanju celotne slovenske prehranske verige ter osredotočenost na kupca, kajti le on s svojim povpraševanjem usmerja tudi spremembe v proizvodnji. SDS podpira razvoj slovenskega kmetijstva in podeželja ter čim večjo stopnjo samooskrbe kot temelj neodvisnosti slovenskega naroda in slovenske države.

96. Podnebne spremembe so ena od največjih in najbolj kompleksnih groženj človeštvu in okolju. Vplivajo lahko na vsa področja človekove dejavnosti, ogrozijo ne samo blagostanje bogatejših, temveč celo preživetje revnejših prebivalcev planeta, pridelavo hrane, dostopnost vode in obstoj živalskih vrst. SDS se zavzema za globalni dogovor za reševanje tega globalnega problema in za realne in ambiciozne načrte za zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov, kar bo spodbudilo in tudi prisililo prehod v nizkoogljično družbo. V Sloveniji pa se zavzemamo za politike, s katerimi se bomo podnebnim spremembam prilagodili, prevzeli svoj del bremen iz mednarodnih dogovorov, izkoristili gospodarske priložnosti, ter ne nazadnje spreminjali vrednote in obnašanje ljudi.

97. Naravne in druge nesreče, ki so posledica negativnega človekovega delovanja na okolje, so vedno pogostejše in bolj intenzivne. Ne glede na dosežen gospodarski in drug razvoj postajajo dejansko, predvsem pa bodo v prihodnosti, potencialno vedno večja grožnja nacionalni varnosti. Pri tem lahko v prihodnosti v primeru relativne trajnosti, stopnji negativnih posledic ter obsežnosti, v širši regiji tovrstne grožnje nacionalne varnosti hitro preidejo v druge oblike groženj, vključno z vojaško grožnjo. Slovenski demokrati bomo s krepitvijo gospodarstva s čim večjo dodano vrednostjo, inovativnostjo, uporabo obnovljivih virov energije oziroma čim manjšimi negativnimi vplivi na okolje ter s krepitvijo trajnostnega in sonaravnega razvoja, zmanjševali negativne vplive na okolje. Slovenija mora imeti pripravljene celovite in usklajene ukrepe, ki bodo posledice teh groženj uspešno odpravile.

MEDNARODNA IN EVROPSKA POLITIKA

98. Z vstopom v Evropsko unijo in Severnoatlantsko zaveznitvo sta bila izpolnjena temeljna zunanjepolitična cilja, za katera se je Slovenska demokratska stranka zavzemala vse od nastanka in mednarodnega priznanja slovenske države. Gospodarski, politični in varnostni položaj slovenskega naroda v evropski in mednarodni skupnosti je najbolj trden v njeni zgodovini. Z vključitvijo v Evropsko unijo so padle številne meje, ki so v preteklosti delile slovenski etnični prostor. S padcem Schengenske meje so se še bolj okrepile vezi med matično državo in slovenskimi manjšinami v zamejstvu in drugod po svetu. Slovenija je 2008 odlično vodila Evropsko unijo. Poslanstvo, ki ga je opravila, je z vidika slovenskega narodnega razvoja dejanje brez primere v zgodovini, ki nas navdaja s ponosom in prepričanjem, da imajo lahko tudi mali narodi v EU pomembno, kreativno vlogo.

99. Slovenija je s članstvom v evroatlantskih povezavah prevzela tudi svoj del odgovornosti za razvoj demokracije in svobode v svetu. Slovenska demokratska stranka bo spodbujala vsa prizadevanja za krepitev globalne vloge Evropske unije, pri čemer bo kot članica Evropske ljudske stranke dejavno iskala in sooblikovala rešitve za temeljne razvojne dileme evropskega integracijskega procesa. Močna in mednarodno vplivna Evropska unija je v interesu vseh njenih članic, hkrati pa v interesu vsega sveta.

100. Kot stranka, ki se je razvila na temelju boja za vladavino prava, uveljavitev demokratičnih standardov in tržnega gospodarstva, Slovenska demokratska stranka pozdravlja prizadevanja Združenih držav Amerike za širitev prostora miru, blagostanja in demokratičnih vrednot v svetu. Slovenska demokratska stranka bo v okviru Evropske ljudske stranke poudarjala prednosti, ki izhajajo iz okrepljenega sodelovanja v transatlantski skupnosti, pri čemer bo konstruktivno prispevala k zблиževanju stališč med obema stranema Atlantika. Podpirala bo vse politike institucij Evropske unije, ki bodo usmerjene v povečevanje naporov za demokratizacijo držav.

101. Slovenska demokratska stranka se bo zavzemala za dosledno upoštevanje evropskih standardov tudi v dialogu s sosednjimi državami, s katerimi Slovenijo družijo skupna zgodovina in močne vezi na gospodarskem, kulturnem, znanstvenem in političnem področju. Skrb za Slovence v zamejstvu in po svetu je bistven del slovenske zunanje politike. Republika Slovenija skrbi za ohranjanje in razvoj slovenskega jezika in kulture, za ohranitev kulturne dediščine in narodne identitete med Slovenci v zamejstvu in po svetu. Slovenija potrebuje novo splošno politično soglasje, ko gre za temeljna izhodišča slovenske zunanje politike, še posebej pri iskanju najboljših rešitev v odnosih s sosedi, kjer mora ohraniti verodostojnost v očeh mednarodne skupnosti. Slovenske manjšine v zamejstvu morajo ostati tudi v prihodnosti most do sosedov, slovenska država pa ima dolžnost in pravico, da varuje interese svojih manjšin z vsemi mednarodnimi instrumenti, ki so potrebni za njihovo zaščito.

102. Slovenija mora aktivno podpirati prizadevanja za izpolnitev evropske perspektive držav in čimprejšnji vstop v Evropsko unijo tudi za države jugovzhodne Evrope. Združena Evropa mora temeljiti na preseganju zgodovinskih razlik in iskanju konsenza pri vprašanjih, ki zadevajo skupno prihodnost.

103. Zaradi dinamičnega spreminjanja mednarodnega varnostnega okolja, ki zahteva od obrambnega sistema Republike Slovenije nenehno dejavnost ter ustrezno prilagodljivost in odzivnost, bomo slovenski demokrati še nadalje podpirali sodelovanje Republike Slovenije na obrambno-vojaškem področju z zavezniškimi, partnerskimi in prijateljskimi državami v okviru Organizacije združenih narodov, Nata, Evropske unije in Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi, v skladu s svojimi možnostmi in danimi zavezami, pri čemer se bomo zavzemali za povečanje ozaveščenosti javnosti o pomenu nacionalnega obrambnega sistema ter krepitev njegovega ugleda med državljani Republike Slovenije.